

ІНТЕГРАЦІЙНІ ПРОЦЕСИ В ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОМУ КОМПЛЕКСІ УКРАЇНИ

Щербак В.В., аспірант

Сумський державний університет (м. Суми, Україна)

Кризові явища, що спостерігаються у паливно-енергетичному комплексі України обумовлені перш за все великим обсягом імпорту енергоносіїв та енергоємністю ВВП. Для забезпечення енергетичної безпеки формуються державні програми щодо пошуку нових нетрадиційних джерел енергоресурсів та вдосконалюються механізми економічного стимулювання енергозбереження підприємств. Також створюються енергетичні об'єднання – паливно-енергетичні компанії, які включають в себе суб'єкти господарювання, діяльність яких пов'язана з розвідуванням, видобуванням, переробкою транспортуванням та збутом енергетичних продуктів. Такі підприємства об'єднані між собою тісними зв'язками організаційного, виробничого та технологічного характеру.

Інтеграційні процеси в галузі сприяють підвищенню конкурентоспроможності, енергозбереженню та покращенню організаційних зв'язків. Об'єднання в паливно-енергетичні компанії здійснюються, в основному, шляхом горизонтальної та вертикальної інтеграції.

Так, горизонтально-інтеграційні структури передбачають об'єднання підприємств, які працюють в одній галузі, наприклад об'єднання енергозбутових та енергогенеруючих компаній. Перевагами таких об'єднань можна вважати: збільшення частки ринку, зниження витрат на розвиток підприємства, досягнення переваг від взаємного використання технологій та винаходів, можливість ефективного захисту навколишнього середовища. Недоліками є слабка здатність до диверсифікації, відсутність еластичності, обмеження конкурентоспроможності.

Вертикальна інтеграція передбачає об'єднання між двома або більше ланками паливно-енергетичного ланцюга, прикладом такого об'єднання може бути шахта – електростанція. Переваги вертикальної інтеграції: можливість скорочення операційних витрат, гарантії стабільних поставок сировини та матеріалів, зростання вартості фірми і привабливість для інвестора. Недоліками є зменшення стратегічної гнучкості підприємства, необхідність побудови нових організаційних структур.

Але залишаються не достатньо дослідженими питання щодо обґрунтування не тільки економічної, а й еколого-економічної ефективності створення та функціонування таких інтеграційних структур в паливно-енергетичному комплексі України. Це обумовлює подальші дослідження та необхідність визначення еколого-економічних факторів функціонування паливно-енергетичних компаній.

Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 24-26 квітня 2013 р. / За заг. ред. О.В. Прокопенко. — Суми : СумДУ, 2013. — Т.2. — С. 273-274.